

Червона Бібліотека Ч. 3.

А. Л.

ДОРОГА ДО СВІДОМОСТИ.

Ціна 10 центів

1917

з друкарні "РОБІТНИКА"

2335 WEST 11-TH STREET :: CLEVELAND, OHIO

Червона Бібліотека Ч. 3.

А. Л.

ДОРОГА ДО СВІДОМОСТИ.

diasporiana.org.ua

❖ З ДРУКАРНІ "РОБІТНИКА" ❖

2335 WEST 11-TH STREET :: CLEVELAND, OHIO

ПЕРЕДНЕ СЛОВО.

"Наш чоловік в краю мав свою хату, пару моргів поля, свою худобу, і коли ще були інші часи, то жив спокійно та Бога хвалив. Коли часи змінили ся, земля свята батьківська стала переходити в чужі руки або її лихва зідала, тогді наш чоловік став нарікати на біду, а коли се не помагало, плюнув на свою газдівку і забрав ся за море шукати ліпшої долі. Пішов далеко за води — аж в Америку! Але і ту сподіваного добра не знайшов. Нове жите, в яке нагло попав як хлопчина на глибоку воду, було для него тайною і такою остас до нині. Хоть не має він ні поля, ні хати, ні худоби, — не робить ні косою, ні серпом, ні з плугом, — тілько кожного дня йде до фабрики або під землю лупати чорне золото, то все ще наш чоловік уважає себе господарем, а не робітником. В старім краю був кепським газдою, в новім світі є несвідомим робітником.

В старім краю довго ми не знали, що ми Українці, опісля довго не могли доглуpatись, що ми

хлопський народ. В Америці до днесь ще половина наших людей не хоче признаватись до Українців а ледви одиниці доглулюють ся, що американські Русини то звичайні робітники. Правда, всі кричать: "ми Українці робітники, але що то єсть робітник? яке єго відношене до працьодавця? які права? які жадання ставить днесь робітник? як думаютъ робітники усунути нужду від себе і своїх родин? — то всьо для нашого чоловіка невідоме.

Але ми повинні бути свідомі самих себе і нашої долі. Ми американські Українці є робітники і більше нічо. А як хочемо жити, то мусимо бути съвідомими робітниками! Бо тілько съвідомий робітник зверgne темноти ярмо і в єдності добе ся іпшої долі.

КАПІТАЛ І ПРАЦЯ.

Як ділить ся нинішна суспільність.

Нинішна суспільність ділить ся на бідних і багатих, на визискуваних і визискувачів. До бідних належить, робітник ремісник і хлоп. До богатих: фабрикант, капітал і власитель великих обшарів землі (общарник).

ЯКЕ ЗНАЧІНЄ МАЄ ПРАЦЯ РОБІТНИКА І ХЛОПА.

Значінє таке, що без праці робітника і хлопа не може бути жадна суспільність. Всьо походить з праці робітника. Робітник будує доми, палати, желізниці, витворює средства до життя; копає уголь і ріжні металі, а хлоп працює в полю и за осмотрює всіх збіжем, яринами і т. д. Одним словом всі продукти єсть ділом робітника і хлопа.

ЧИМ ЄСТЬ РОБІТНИК, А ЧИМ ПОВІНЕН БУТИ?

Робітники і хлопи — мимо того, що витворюють для суспільності всьо — є найбільше упослідженими в суспільстві. Муляр, що мурує палати, не має де мешкати; швець ходить в по-

дертих чоботах; майнер, що копає вугле, не має в зимі чим запалити; хлоп, котрий достарчує по-живи всім, примирає з голоду. Одним словом працюючій люд жиє в нужді і неволі. Де лиш глянеш, всюди бачиш нужду і убожество у робучого люду, а збиток і роскіш у безробітників т. є. богачів, фабрикантів і панів обшарників. Робучого люду єсть величезна маса, а панів тілько горстка. А мимо того бідним все вітер в очі, а богачови і дітка дитину колиші.

ЧОМУ ВОНО ТАК?

Так оно для того, бо всі знаряди і средства продукції (витворювання) суть власністю капіталіс-тів. Капіталіст має машини, фабрики, копальні, землю; а робітник, крім двох рук до праці, не має нічого.

ЧИ МОЖНА ПРАЦЕЮ І ОЩАДНОСТЮ ДІЙТИ ДО МАСТКУ?

Може оно колись так було, але вже давно ми нуло. Деякі великі опікуни робучого люду кричать: молі ся і працюй, працюй і будь ощадним, а буде тобі ліпше! А робітник працює і працює, аж му очі вилазять, часто навіть ночами "овертайм" і щадить, а біда не уступає, але більшає що дня. Або чи наш хлоп не працює від сходу сонця до пізної ночі, що аж кровавий піт виступає на єго чоло? А що з того? Єго ґрунт продають банки і лихварі за довг, зідрутъ до нитки і податками дібують, щоби було за що іх власних синів вчити ближнього убивати, а ти, хлопе, марш в сьвіт за очи на чотири вітри — до Канади або

Бразилії. Моли ся і працюй! Бога взвивай, рук прикладай! — кричать. А чи ж наш народ не побожний? А хто ж заповняє церкви, як не хлоп і робітник? Чи може пани? Хто буде щеркви і утримує священників? І молити ся хлоп та робітник, але біда яка була, така й єсть.

ДАВНО А ТЕПЕР.

Давно, коли ще не було машин, але кождий сам собі робив, що єму треба було до життя і то цілими родинами в купі під проводом батька, тоді працею і ощадностю можна було чогось дробитись, тоді не було такої великої ріжниці між робітником а роботодавцем. Давно, коли робітник працював і щадив, то міг сподіватись, що колись справить собі варстат і знаряди праці і стане своїм паном. Помічник міг стати з часом майстром. Але днес пропало. Щоби днес стати власителем фабрики, майнів, копальні або великого обшару землі, треба мати масу грошей. Робітник і хлоп не зложать тільки грошей, щоби робив день і ніч через ціле жите. Приміром в ткацькій фабриці самі тілько машини коштують стілько, що всі в ній заняті робітники мусилиб робити 5 літ, щоби зложить таку суму грошей. Від часу, коли запроваджено машини та нові винаходи, від тогди средства витворювання перестали бути доступні для всіх. Днес тільки богач має на се право. Хто уродив ся робітником, той ним і згине, а доки живе, мусить йти в найми та новомодну неволю до богача-пана.

ЧИ РОБІТНИК ДІСТАЄ НАЛЕЖНУ ПЛАТНЮ ЗА СВОЮ РОБОТУ?

Ні! Капіталіст дає роботу робітникови для зиску. Зиск той може він видусити тілько з праці робітника. Працю робітника він рахує за товар, за який платить робітникови менше, ніж належить ся. А власне тая неоплачувана праця робітника — це зиск капіталіста. В такий спосіб капіталіст хоч не працює, приходить до богацтва коштом тяжкої праці робітника. Богатіє для того тілько, що в єго руках є средства витворювання (продукції).

РОБІТНИЧА ПЛАТНЯ.

Робітник за свою працю дістає тілько частину платні, а ніколи цілу. Звичайно дістає тілько, кілька єму конче треба, щоби міг виживити свою родину і дальше робити на капіталіста. Робітник та-кож чоловік і має свої потреби, що мусить вбрати себе та родину, давати діти до школи, забавитись, жити по людськи і т. д. але се нікого не обходить. Кромі того машина випирає чим раз більше людську працю, обнижає зарібки, втягає до роботи жінки і діти, бо праця стала лекшою і не потрібує сили та сприту, бо машина робить, а людина лиш помагає. Працю одного дня, на котру давнійше треба було кілька десять здорових та сильних рук, робить нині машина в короткім часі при помочі пару жінок або дітей, отже дорослий мушчина зістав випертий. Щоби тому зарадити, робітники стали організувати ся, бо в купі можуть добити ся більшої платні і скорочення дня праці.

ЧИ МОЖЕ БУТИ ЗГОДА МІЖ РОБІТНИКОМ А КАПІТАЛІСТОМ?

Ні. Не може бути бесіди о згоді там, де інтереси обох сторін розходяться. Капіталіст хотів би з праці робітника витягнути як найбільший зиск і то таним коштом; а робітник знов жадає за свою працю більшої платні, бо відчуває, що того варт. Тому між обома війна. В кождій війні виграє той хто сильніший. Сильніший — без сумніву — єсть капіталіст. Отже нинішні відносини засуджують робітника з гори на надмірну працю та лихий заробок.

РОБІТНИЧА РЕЗЕРВА.

Нині живе маса робітників серед великої нужди і стоїть перед голодовою смертю, бо не має заняття. Ті без заняття робітники творять "робітничу резерву", котра маліє як часи ліпші і робота іде; а зростає, як часи гірші фабрики "штапують" або наступить "кріза." Та робітнича резерва обнижає платню робітника, бо він з конечності продає танше свою силу. Тим то "вільний" робітник" має ся під певним зглядом гірше, як в давніні невільник. Невільник в давнині не жутив ся завтром, бо зінав, що єго пан не дасть єму згинути з голоду, а вільний робітник не може днесь й тим потешитись, бо з ріжких причин від него незалежних може стратити роботу кождої хвилі, а таке примусове безроботе спроваджує голод і нужду.

КАПІТАЛІСТ НИЩИТЬ ПРОМИСЛОВЦЯ.

Капіталісти воюють не лиш з робітниками,

але також взаємно між собою. Та взаємна борба зве ся конкуренція. Кождий хотів би як найбільше заробити ѹ знищити противника. Побідоносно виходить з тої борби той, котрий потрафив витворювати (продукувати) товар як найтаке, Котрий же се потрафить? Той, котрий має велики фабрики, ліпші машини і більше грошей. Бідний ремісник не може навіть рівнатись з фабрикантом паном, отже упадає. Ремісник випружує всі свої сили, не має спочинку нї в день нї в ночі, не знає неділі ані свята, знає тілько, що треба працювати і працює, працює і працює, доки не плюне на свою самостійність і піде продавати свою силу разом з робітниками. А свіжий винахід то вже часто несподівана руїна в житю ремісника. З тисячів примірів вистарчить той оден: коваль промірэм — міг при 13 годинній роботі виробити денно 2 тисяч цвяхів, то машина днесь за 8 годин денно виробить 500 тисяч цвяхів. Всьо то робить капіталізм, котрий єсть спільним ворогом і робітника і ремісника і хлопа. Капіталізм приносить робітникови нужду, нищить ремісника, а хлопа пхає в лихву.

ЯКА ПРИЧИНА ТИХ ВІДНОШЕНЬ.

З того, що ми до тепер сказали, виходить ясно, що причиною тих гірких часів єсть нинішній лихий устрій. Капіталісти - се одна часть суспільності, они мають машини, фабрики, копальні, землю; — словом средства продукції. Тому решта робучої людности єсть здана на їх ласку і неласку. З праці народна они тягнуть щоденно величезні зи-

ски, під час коли той робучий народ то є робітники, хлопи і ремісники терплять нужду і примирають голодом.

ЯК УСУНУТИ НУЖДУ РОБІТНИКІВ?

Від найдавнійших часів, як далеко сягає історія людськості и були все люде, і партії, котрі старилися пізнати суспільний устрій та поліпшити долю народа. Особливо неволя, рабство, панчина, визиск та кривда, що становлять біду і пущу долю робучого люду, були тим товчком, що пхали людей до зміни задля усунення того лиха. Днесь в часі панування пари, електрики і великих відкрить всю поступає скорим кроком вперед, отже не дивниця, що бажаня — поліпшити долю робучого народу — заняли людські уми і напирають з більшою силою. Між многими людьми і цілими партіями, що поставили собі зміну нинішнього ладу на ліпше, найвизначніше місце забирає партія соціал-демократична, котра широко і ясно поставила собі ціль: визволити людскість, без ріжниці на народність, раси і пол з новомодної неволі, здобути для неї політичні права і двигнути з духової темноти.

ЩО СЕ ЗА ПУГАЛО?

Многі люде не розуміють, а властиво не хотіть розуміти, що то є партія соціалдемократична і страшать соціалістами несъвідомих, начеб та партія повставала з самих трэмпів, бомів, розбійників безбожників і т. д.

А між Українцями в тім згляді то вже чиста

вежа вавилонська. У нас соціаліст, що не хоче писатись руским через дубельтове "сс", соціаліст той, що викинув святі: ы, ъ, Ѹ, та пише фонетикою; соціаліст той, що хлопа і робітника уважає за чоловіка та хоче його просвітити, соціаліст, що виступає проти всіх кривд: а многі кричать, що засадою соціалістів є: що твоє то мое — а що мое, то не твоє і т. д.

Тим часом се не правда. Хто прочитав уважно висше сказане, чого соціалісти хочуть, то може переконатись, що соціалісти, не є жадним пугалом.

Слово соціаліст походить від латинського слова "соціос", що значить товариш, друг, а в дальшім значінню товарискість, спільність. Соціалісти кажуть, що в сьвіті були ріжні лади, а тепер, щоби усунути нужду, кривду і визиск та несправедливість мусить бути заведений новий лад в світі, який наступить тогди, коли средства витворення (продукції) т. є. машини, фабрики, копальні і великі обшари землі стануть спільною власністю всього працюючого народу, а не будуть власністю одиниць, як до тепер. Такий лад загальності має наступити й зве ся ладом соціалістичним, а люди, що проповідують той лад, соціалістами. Соціалісти перші зачали організувати робучій люд, т. є робітників а даліше хлопів, а що люд в грецькій бесіді називає ся "демос", отже звідси они назвали себе соціал-демократи.

Чи такий соціалістичний лад настане і чи буде він так точка в точку виглядати, як кажуть соціалісти, того ніхто не може знати на перед. Уче-

ні кажуть, що теперішній лад мусить змінитись на ліпше, в чім і соціалісти не милять ся. Як так, то ми повинні пізнати близше таких людей, і їх жаданя, бо як лад такій має бути, то він буде і без нас. Світ поступав і все поступає вперед, хоть Українці ще не богато прикладали рук до того поступу. Соціал-демократи перші зорганізували робітників і вказують дорогу до поліпшення долі робучого люду, а що ми, amer. Українці є робітниками і зачинаємо стикатись з зорганізованими вже робітниками інших народностей, між котрими соціалісти відграють не послідну роль, отже не завадить нам то всьо знати.

ЧИ ТРЕБА РЕВОЛЮЦІЇ?

Щоби завести новий лад, то деякі думають, що мусить бути кровава революція. Ні. Соціалісти кажуть, що скоро робітники добудуть ся до влади політичної, то обіймуть фабрики, машини, копальні, ліси, пасовиска, великі обшари і т. д. на власний заряд, а властителям дадуть відшкодованнє. Вже тепер приміром желізниці, телеграфи, почи, торговля деякими продуктами суть в старій Європі власностю держави, а не поєдинчих людей або компаній, як в Америці.

СОЦІАЛІСТИ ХОЧУТЬ ЗАБРАТИ ГРУНТА, ВАРСТАТИ, КОЖУХИ, НАВІТЬ ЖІНКИ.

Так кричатъ деякі. Але се не правда і сьміх. Соціалісти не хочуть вивлашувати бідних хлопів і робітників на більшу нужду і заводити неморальності. Они хочуть знести тілько приватну влас-

ність засобів продукції великих капіталістів. **Хлоп** і робітник, котрий днесь на власнім загоні або при варстатах плає біду з дня на день і примирає з голодом, не має нічого до страчення, а може тілько поправити свою долю.

БУДУЧИЙ ЛАД ЗНЕСЕ НУЖДУ І ВІЗИСК.

Вже днесь робітник мав би ся ліпше, як би його доходів не привлачував собі капіталіст. В соціалістичнім устрою не буде візиску, бо кождий буде споживати овочі своєї праці; не буде дармоїдів, що живуть з чужої праці, бо кождий мусить працювати. Машини і всі технічні уліпшення, котрі суть днесь ворогом робітника і викидають його на улису, в соціалістичнім ладі будуть благословенством для всіх, бо заступять і улекшать людську працю. Тоді не будуть працювати для зиску, але для пожитку і вигоди загалу. Не буде богатих і бідних, візискуваних і візискувачів; не стане обшарників, капіталістів, лихварів і т. д. Учені вирахували, що як би днесь всі дорослі і спосібні до роботи взяли ся за пожиточну роботу, то не потребували би робити лиш кілька годин денно щоби заохотити всіх людей цілого світа в усе потрібне до життя, а навіть збитку.

РІВНІСТЬ І СВОБОДА ВСІМ.

Се оклик соціалістичного ладу. Рівність бо всі будуть мати рівні права и обовязки. Як Бог створив чоловіка і дав єму житє, то кождий має те саме право до житя, до уділу в достатках людянки, до праці для загалу після своїх найліпших

сил. Свобода — бо кождий буде своїм паном. Сонце съвітить рівно для всіх, отже і мусить гріти всіх однаково!

ХТО ТОГО ДОКОНАЄ?

Зміну будучого суспільного ладу можуть перевести тільки самі робучі люди. Се наступить тогди, коли весь робучій люд зорганізує ся і виступить яко осібна съвідома кляса і велика на цілий съвіт політична партія. Нинішним клясам посідаючим то є капіталістам, фабрикантам, обшарникам і т. д. діє ся добре, отже не хочут жадної зміни.

ВЛАСНА СЪВІДОМІСТЬ.

Про те робучій люд мусить піznати своє положене, вивчити причини свого понижения і вибрati дорогу до усунення зла. Одним словом мусить набрати клясової съвідомості та почутя інтересів робітничої кляси. Робітники, злучені разом спільними інтересами, мусять з клясою капіталістів звести борбу, котра зрештою вже давно зачалась. З робітниками підуть хлопи і ремісники, бо великий капітал се спільний ворог всім троє.

В ЧИЇХ РУКАХ ЄСТЬ, А В ЧИЇХ ПОВИННА БУТИ ПОЛІТИЧНА ВЛАСТЬ?

Політичну владу мають в своїх руках капіталісти, пани, шляхта, фабриканти і уживають тої влади на свій пожиток. Они потрафили поукладати такі устави і параграфи, котрі їх всюда хо-

ронять, а не робучій народ. Найліпше то бачимо на старім краю, де справедливість має тільки пан і богач, податок так розложений, що хлоп і робітник платить більше, як пан обшарник; право голосування так мудро уложене, що хлоп і робітник має там дуже малий голос.

Се велика несправедливість! П о л і т и ч на власті повинна бути в руках робучого люду, бо се найчисленнійша і найважнійша кляса в суспільноти. Капіталісти добровільно тої власті зі своїх рук не випустять, отже треба єї здобути. А здо. буде єї робучий люд тогди, коли перестане бути "великою головою капусти."

ВЕЛИКА ЗАДАЧА.

Злучити робучий люд (пролетаріят) політично, натхнути єго съвідомостю свого положення і своїх завдань, виробити і утримати єго духові і тілесні сили до борби, се задача робітничої партії соціал-демократичної. Отже в тім нема нич злого, а як що є, то злого не приймайте, тілько добрє. До перепровадженя тої задачі ужис партія всіх засад, згідних з природним почутем права і справедливости у народу.

ЧИ СЕ ПРАВДА?

Деякі кажуть, що соціалісти не знають ні віри, ні народности. Чи се правда? Ні.

До віри они не мішають ся, бо кажуть, що се річ совісти. Високі засади Христової науки узнає всякий.

Що до народности, то робітники кожного на-

роду мусять організуватися і спільно з робітниками других народностей провадити борбу проти капіталізму. Капітал і визиск суть міжнародними г. е. не знають народностей, отже і борба робітників мусить бути однакова в цілім світі і бути між народною. Соціалісти жадають, щоби кождий нарід був своїм і своєї судьби паном.

Приміром делегат нашої соціал-демократичної партії підніс минувшого року з великим натиском змаганє Українців до державної самостійності на конвенції австрійської соціальної демократії. Як кождий нарід буде сам своїм паном на своїй землі, то тим самим вже зменшить ся багато зла, а дальше заведене лішого ладу суспільного пійде скорше вперед.“

о о о

Ся статя була друкована окремою брошурую ще 1900 р. Вона не нова але добра. Нам вона подобається бо у ній сказано дуже простими і звичайними словами всю правду про робітницу долю і робітничий рух. Нам дуже приємно що вже 17 літ тому українські імігранти в Америці друкували такі речі, ясно і сіmpатично представляючи ДОРОГОУ ДО СВІДОМОСТИ для всіх робітників.

Хто писав ту статю не знаємо, бо ім'я автора підписане тільки двома буквами А. Л. Але ми знаємо хто своїм коштом видав і друкував і ширив сю — здається ся — першу соціалістичну брошуру в Злучених Державах. .

Читачі Робітника, многі з Вас ніколи би не вгадали, що ся соціалістична брошура була друкована накладом газети Свободи, в друкарні Сво

боди, яко 12-те число Видавництва Часописи Свободи.

Тоді, 1900 року, Свобода називала себе однокою рускою робітникою газетою в Америці.“ Тоді газета Свобода знала, що ”ми американські Русини робітники і нічо більше.“ Тоді признавала що ”працюючий люд живе в нужді і неволі“, бо ”хто родив ся робітником, той ним і згине і доки живе мусить йти в найми та новомодну неволю до богача-пана.“ Тоді Свобода вірила, що ”капіталіст рахує працю робітника за товар, за який платить робітнику менше ніж належить ся. А власне та неоплачувана праця робітника то зиск капіталіста.“ Тоді Свобода писала що ”робітник за свою працю дістає тільки частину платнії, а ніколи цілу.“

Тому 17 літ Свобода всю то добре поняла була і писала що єсть ”соціал- демокр. парт. котра ясно поставила собі за ціль визволити людськість БЕЗ РІЖНИЦІ НАРОДНОСТИ, раси і пола, з новомодної неволі, здобути для неї політичні права і двигнути з духової темноти.“

Тому 17 літ Свобода взвивала робітників, щоби вони виступали ”яко осібна свідома КЛЯСА І ВЕЛИКА НА ЦІЛИЙ СВІТ ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ“.

Тому 17 літ Свобода не бояла ся сказати правду що ”задача робітничої соціал-демократичної партії є — злучити робітничий люд політично, натхнути його свідомістю його положення і виробити і утримати його духові і тілесні сили“ І тому 17 літ Свобода заявляла, що у тій програмі ”німа нічо злого а як є, то злого не приймай-

те, тільки добре“. І дуже виразно пояснила Свобода тому 17 літ, що ”робітники кожного народу мусять організувати ся і спільно з робітниками других народностей провадити борбу проти капіталізму.“ Бо ”капітал і визиск є міжнародні, то значить не знають народностей, отже і борба робітників мусить бути однакова в цілім світі і мусить бути міжнародна.“

Так писала газета Свобода тому літ 17, і називала те: дорога до свідомості.

А що пише газета Свобода тепер?

Тепер вона вже не пише що ми українські імігранти в Америці майже всі самі робітники.

Тепер газета Свобода вже не показує тим робітникам дороги до свідомості.

Соціалізм — той самий червоний, міжнародний соціалізм — котрий був добрий 1900 року тепер для газети Свободи недобрий ворог; інтернаціональний соціалізм треба поборювати так як царославіє, — каже редактор Свободи.

Братя! Чому така зміна? Чия газета єсть Свобода? Українського Народного Союза.

Чи може члени того Союза всі поставали фабрикантами, і вже нехочуть чути про дорогу до робітничої свідомости? і ненавістю загорілі до кожного того, хто ту свідомість будує?

Ні! Ми добре знаємо, що члени Українського Народного Союза то наші братя, то ми самі, а Український Народний Союз єсть кооперативна робітнича спілка для асекурації від випадку і смерті.

Загал членів Українського Народного Союза

не боїть ся робітничої свідомості і нестрахається соціалізму, але редактори і урядники Свободи не хочуть показувати дороги до свідомості.

Чому нехочуть? Чому вони стали такими за-взятими ворогами соціалістам. Може тому, що ім так каже їх політичне образоване і їх горожанське сумлінє? Може вони дійсно вірюють, що соціалізм — то зло?

Ми би не відповідали на се питанє як би добре, докладно, довго, на власні очі і перед лицем цілого загалу не переконали ся. Але ми бачили і знаємо:

ВОНИ СТАЛИ ТОМУ ВОРОГАМИ СОЦІЯЛІСТІВ — І ТО ПОГАНИМИ І БРЕХЛИВИМИ ВОРОГАМИ — БО СОЦІЯЛІСТИ ПЕРЕШКОДИЛИ ІМ ЗРОБИТИ БІЗНЕС НА НАРОДНІЙ СПРАВІ; БО СОЦІЯЛІСТИ ЖАДАЛИ, ЩОБИ ЗИСКИ ПЕРЕСИЛКОВОГО БЮРА В НЮ-ЙОРКУ (ЕКСЧЕНДЖ) ЙШЛИ НА РАТУНОК ВДІВ І СИРІТ У СТАРІМ КРАЮ, ТАК ЯК ВИМАГАЄ СПРАВЕДЛИВІСТЬ, І УХВАЛА ВСІХ ТОВАРИСТВ НА СОЙМІ І ВЛАСНА ЗАЯВА УРЯДНИКІВ У. Н. С.

Ті урядники на велику ганьбу і на великий стид злакомили ся на гроші котрі повинні бути ратунком вдів і сиріт у краю знищеннім війною.

Тому вони зовсім загубили "дорогу до свідомості".

М. Січинський.

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ! ЗБІЛЬШУЙТЕ СОЦІАЛІСТИЧНІ РЯДИ! ЗМІЩНЮЙТЕ СОЦІАЛІСТИЧНИЙ РУХ.

Соціалістичний рух є організоване про світне і політичне стремлінє робітничої кляси до визволення робітничої кляси з неволі капіталістичної.

Соціалістична партія є **єдиною** політичною партією робітників.

Соціалістична партія тепер вже являється ся найсильнішою просвітною інституцією для робітничої кляси по всім світі. Соціалістична Партія ставить найвижчу, найбільшу мету, якої ще ніхто і ніколи не ставив перед робітничою клясою.

Соціалістична партія змагає до житя, все до житя, до справжнього житя — до справедливості для всіх людей.

Організуйтесь в ряди Української Федерації Соціалістичної Партії.

За інформаціями звертайтесь на адрес:

**Ukrainian Federation S. P.
2335 W. 11-TH STREET CLEVELAND, OHIO**

На складі „Робітника“ можна набути такі книжки:

Календар "Новий Світ" на рік 1917	ц. 30
Л. Мартов. Кляса против кляси	5
Д. Бориско. Що такое соціалізм	5
Вказівки як вести і організ. відд. Соціалістичні	10
Робітнича Читанка	15
I. Г. — Золото і нужда в Америці	5
I. Г. — Гори трупів і море крові та сліз	5
Мей Вуд Саймонс. Жінка а соціальне питанє . .	10
Е. Гуцайло. Конець Світа	10
Д. Едельштат. Американський Робітник. (сценічна картина з робітничого життя в трох відслонах)	10
П. Ляфарг. Біблія Капіталіста	10
Наш Прометей (Т. Г. Шевченко)	10
Червоний Кобзар (збірка робітничих пісень)	. 10
Важне питанє	5
Демократична Республіка	10
Календар "Робітника" з р. 1916	30
Дорога до свідомості	10
М. Драгоманів. Віра і громадські справи	5

Замовленя разом з належностюю (можна стемпсами) посыайте на адресу:

„ROBITNYK”

2335 W. 11-th Street :- Cleveland, Ohio

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ
ЧИТАЙТЕ

„Робочий Народ“

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СО-
ЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАР-
ТІЇ В КАНАДІ.

ПЕРЕДПЛАТА:

В Канаді \$1.50
За границю \$1.75

Адрес:

“Robotchyj Narod”
BOX 3658
VINNIPEG MAN. CANADA

РОБІТНИКИ! ЧИТАЙТЕ ЩО ДНЯ ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІАЛІСТИЧНИЙ ДНЕВНИК

„Робітник”

Котрий завжди боронить Ваші ін
Редактує дневник МИРОСЛАВ СІЧ
КІЙ при співучасти лучших публіци-
стичних сил.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

В Злучених Державах і Канаді.

На рік	\$4.00
На $\frac{1}{2}$ року	\$2.25
На 3 місяці	\$1.50

В місті Кливленді.

На рік	\$6.50
На $\frac{1}{2}$ року	\$3.75
На 3 місяці	\$2.50

Присилайте передплату зараз на адрес:

„Robitnyk”

2335 W. 11-th Street Cleveland, Ohio